

ASTEROIDI, KOMETI, METEORJI in METEORITI

V širnem vesolju ki je dokaj neznano, so že naši predniki videli razne pojave. Raziskovalci te pojave (NEBESNE POJAVE) delijo na

- ASTEORIDE
- KOMETE
- METEORJE
- METEORITE

ASTEROIDI

- So majhna, trdna nebesna telesa
- Krožijo okoli sonca.
- Vrsta malega planeta, oz. planetoida
- Ostanki protoplanetnega diska, ki se pri nastanku osončja niso razvili
- Nekateri imajo tudi lune.
- Večina se jih nahaja znotraj asteroidnega pasu z eliptičnimi tirnicami, med Marsom in Jupitrom.

Asteroidi so tudi kategorizirani po njihovem položaju v Sončevem sistemu:

- Glavni pas
- Asteroidi blizu Zemlje
- Trojanci
- Kentavri

KOMETI

- Kometi ali zvezde repatice so člani Osončja
- Razlikujemo povratne od nepovratnih kometov
- sestavljeni iz glave in repa, ta nekaterim manjka
- Glavo sestavljata trdno debelo jedro in plinski ovoj
- Premeri celotne glave (s plinskim ovojem vred) pa dosežejo več deset ali stotisoč kilometrov
- Rep je lahko tudi več sto milijonov kilometrov dolg
- Plinski sloj je redek
- Vsa snov je zbrana v jedru, kjer nekakšna zmrznina povezuje večje kose trdne materije
- Ko pride komet blizu sonca ta sprosti pline, iz katerih nastanejo repi
- Kometna jedra običajno počasi razpadajo
- Posebneži: komet, ki je imel razvitih šest, s prostimi očmi lepo vidnih repov - kometi, ki so bili vidni pri belem dnevu - komet, ki je imel dva repa; eden je bil obrnjen proč od Sonca, drugi pa k njemu - komet, katerega jedro se je razdelilo na polovico, ...

Večina je prostim očem nevidna. Svetlejši kometi, kot je npr. Hale-Bopp se prikazujejo le poredkoma in takrat so prava paša za radovedne oči. Zelo znan je tudi komet Halley, ki se je po letu 1910 spet vrnil v prisojčje leta 1986 in ima torej obhodno dobo 76 let.

METEOR

Utrinek ali meteor je majhen drobec trdne snovi, običajno manjši od peščenega zrna, ki se giblje okoli Sonca. Ker je tako zelo majhen, ga lahko vidimo le, ko zaide v Zemljino ozračje. Z veliko hitrostjo morda celo 72 km/s, vstopi v atmosfero in se ob trenju z zračnimi molekulami močno segreje, izpareva in izgine, še preden doseže Zemljina tla. Svetla sled, ki jo pušča za seboj, je posledica hitrega gibanja drobca skozi zračne plasti.

Ker se drobci v meteorskem roju gibljejo v prostoru po vzporednih poteh, ob prihodu v Zemljino ozračje izletavajo iz istega dela neba, ki ga imenujemo radiant. Leonidi imajo svoj radiant v ozvezdju Leva., Perzeidi, ki jih opazujemo avgusta, imajo radiant v ozvezdju Perzeja. Podobno imajo svoj radiant tudi drugi roji.

Obilnost meteorskega dežja izražamo s številom meteorjev, ki jih ob idealnih pogojih opazimo v eni uri iz radianta v zenitu. Najštevilnejši so Perzeidi, ki jih v eni uri naštejejo tudi čez 70. Meteorji, ki jih s prostim očesom ne opazimo, tu niso zajeti, tako da je meteorjev v resnici še veliko več. Izredno številni so drobni meteorji, ki jih zaradi majhne velikosti za seboj ne puščajo vidne svetle sledi

Meteoriti

Večje telo, ki vstopi v Zemljino ozračje, lahko, če se spotoma ne razleti, doseže Zemljino površino in udari ob njo. Imenujemo ga meteoriti. Večinoma so to kamnite skale, ki vsebujejo velik odstotek železa. Meteorite so poznali že dolga stoletja, vendar niso vedeli, da prihajajo iz vesolja. Tako je sveti kamen v Meki prav gotovo meteorit, čeprav njegovega izvora dolgo niso poznali. Leti 1795, ko je v pokrajini Yorkshire v Angliji padel z neba 25-kilogramski meteorit, so mislili, da je to kamen, ki ga je visoko v zrak izbruhnil islandski vulkan Hekla. Nekaj let kasneje, l.1803. ko je v Franciji padla skupina meteoritov, je znamenitemu francoskemu astronomu Jean-Baptiste Biotu (1774-1862) uspelo dokazati, da so vsa ta telesa priletela z neba.

Največji razstavljeni meteorit ima maso skoraj 31 ton in je v planetariju Hayden v New Yorku. Na srečo padajo tako veliki meteoriti na Zemljino površino le redko, vendar nastanejo ob padcu globoki kraterji. Tako sta nastala znameniti krater v Arizoni in krater Wolf Creek v Avstraliji. Čeprav padajo manjši meteoriti na Zemljino površino dovolj pogosto, doslej še ni znano, da bi meteorit poškodoval ali ubil človeka.

VIRI:

- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Komet>
- <http://www2.arnes.si/~mbsplobol1/METEORJI%20IN%20METEORITI.htm>
- <http://www2.arnes.si/~msmdss1s/kometi.htm>
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Asteroid>
- <http://www.andros.si/vesolje/asteroidi.html>
- <http://geology.com/meteorites/meteorite-types-and-classification.shtml>
- <http://www.dvd-ppt-slideshow.com/blog/free-meteor-shower-wallpapers-download/>
- <http://student.pfmb.uni-mb.si/~vesolje/>